

Utgreiing for aktsemdsvurderingar 2024

Innhold

Introduksjon	3
Føremålet med utgreiinga.....	4
Menneskerettar og arbeidstakarrettar.....	4
Aktsemdsvurderingar.....	4
Utgreiinga sitt innhald og omfang.....	5
Forankring, retningslinjer, roller og ansvar.....	5
Leverandørar og forretningspartnarar	6
Forankring.....	6
Roller og ansvar.....	6
Kartlegging og vurdering av risiko for negative konsekvensar i leverandørkjeda og hos forretningspartnarar.....	7
Faktiske negative konsekvensar (som er avdekte) i vår leverandørkjede og forretningspartnarar.....	8
Tiltak som er sett i verk for å stoppe, førebygge eller redusere negativ påverknad og skade.....	8
System for å motta og handtere informasjonskrav.....	8
Eigne tilsette	9
Forankring.....	9
Roller og ansvar.....	9
Varslingsordning.....	9
Kartlegging, vurdering av risiko og tiltak i eiga verksemd.....	9
Gjenoppretting	10

Introduksjon

Openheitslova tredde i kraft 1. juli 2022 og «skal fremme verksemdar si respekt for grunnleggande menneskerettar og anstendige arbeidsforhold i samband med produksjon av varer og levering av tenester». Vidare skal lova «sikre allmenta tilgang til informasjon om korleis verksemdar handterer negative konsekvensar for grunnleggande menneskerettar og anstendige arbeidsforhold».

I samsvar med lova skal store bedrifter i Norge «utføre aktsemdsvurderingar i tråd med OECDs retningslinjer for fleirnasjonale selskap. Aktsemdsvurderingane skal utførast regelmessig og stå i forhold til verksemda sin størrelse, verksemda sin art, konteksten verksemda finn stad innanfor, og alvorsgrada av og sannsynet for negative konsekvensar for grunnleggande menneskerettar og anstendige arbeidsforhold».

Kontaktperson for rapporten:
Fungerande berekraftsansvarleg i SpareBank 1 Sogn og Fjordane,
Henrik Hundershagen

henrik.hundershagen@ssf.no

Føremålet med utgreiinga

Denne rapporten gjer greie for aktsemdsvurderingane som SpareBank 1 Sogn og Fjordane har gjort i perioden 01.01.24 til 31.12.24. Føremålet er å gi relevant informasjon om verksemda og korleis banken arbeider med å førebygge og handtere negative konsekvensar for grunnleggande menneskerettar og anstendige arbeidsforhold. Rapporten gir også informasjon om funna i arbeidet og dei tiltaka som banken har sett i verk.

Menneskerettar og arbeidstakarrettar

Grunnleggande menneskerettar følger mellom anna av FNs konvensjon om økonomiske, sosiale og kulturelle rettार frå 1966, FNs konvensjon om sivile og politiske rettार frå 1966 og ILOs kjernekonvensjonar om grunnleggande rettार og prinsipp i arbeidslivet. Når det er anstendige arbeidsforhold i ei bedrift, blir dei grunnleggande menneskerettane og helse, miljø og sikkerheit på arbeidsplassen ivaretekne. Vidare får dei tilsette ei løn som det er mogleg å leve av.

Aktsemdsvurderingar

Banken gjer aktsemdsvurderingar for å kartlegge, førebygge, avbøte og gjere greie for korleis banken handterer faktiske og potensielle negative konsekvensar av vår eiga drift, leverandørkjede og forretningsforbindelsar si verksemd.

SpareBank 1 Sogn og Fjordane følger OECDs retningslinjer for fleirnasjonale selskap for våre aktsemdsvurderingar. Arbeidet med aktsemdsvurderingar er ein kontinuerleg prosess. Aktsemdsvurderingsprosessen er omfattande og omfattar heile konsernet. Vurderingane skal bidra til å adressere forpliktingane til verksemda sine mest vesentlege risikoar.

Ei aktsemdsvurdering skal vere førebyggande. Hovudføremålet er å unngå å skape eller bidra til negative påverknadar på menneske, miljøet og samfunnet, og å arbeide for å forhindre negative påverknadar direkte knytt til aktivitetar, produkt eller tenester gjennom forretningsforhold (OECD, 2019).

I vårt arbeid legg banken til grunn at aktsemdsvurderingar er:

- førebyggande, der føremålet er å unngå å forårsake eller bidra til negativ påverknad.
- risikobaserte og bør vere baserte på prioriteringar ut frå alvorsgrada og sannsyn for skade.
- ein pågåande og gjentakande prosess som stadig må forbetrast .

Utgreiinga sitt innhald og omfang

Utgreiinga vår er delt inn i to hovuddelar: del 1 om leverandørkjeda og forretningspartnarar og del 2 omfattar våre eigne tilsette.

Dette er ei konsernfelles utgreiing med SpareBank 1 Sogn og Fjordane som morselskap. Om ikkje anna er spesifisert, gjeld innhaldet konsernet som heilskap.

Banken er organisert med eit hovudkontor i Førde, og har 12 regionale kontor med tilbod innan finansiering, plassering, eigedomsmeikling og forsikring. Banken tilbyr eit breitt spekter av finansielle produkt og tenester, inkludert lån, innskot, forsikring via Fremtind, leasing og salspantlån frå SpareBank 1 Finans Midt-Norge AS, og verdipapirfond via SpareBank 1 Forvaltning.

Banken er omfatta av openheitslova og offentleggjer utgreiing for aktsemdsvurderingar for tredje gong.

Forankring, retningslinjer, roller og ansvar

SpareBank 1 Sogn og Fjordane har forankra arbeidet med menneskerettar og anstendige arbeidsforhold i fleire interne og eksterne dokument. Vidare er det fleire dokument som beskriv korleis det operative arbeidet med oppfølging av openheitslova skal føregå. Retningslinja for openheitslova er vedtatt av styret og reviderast årleg.

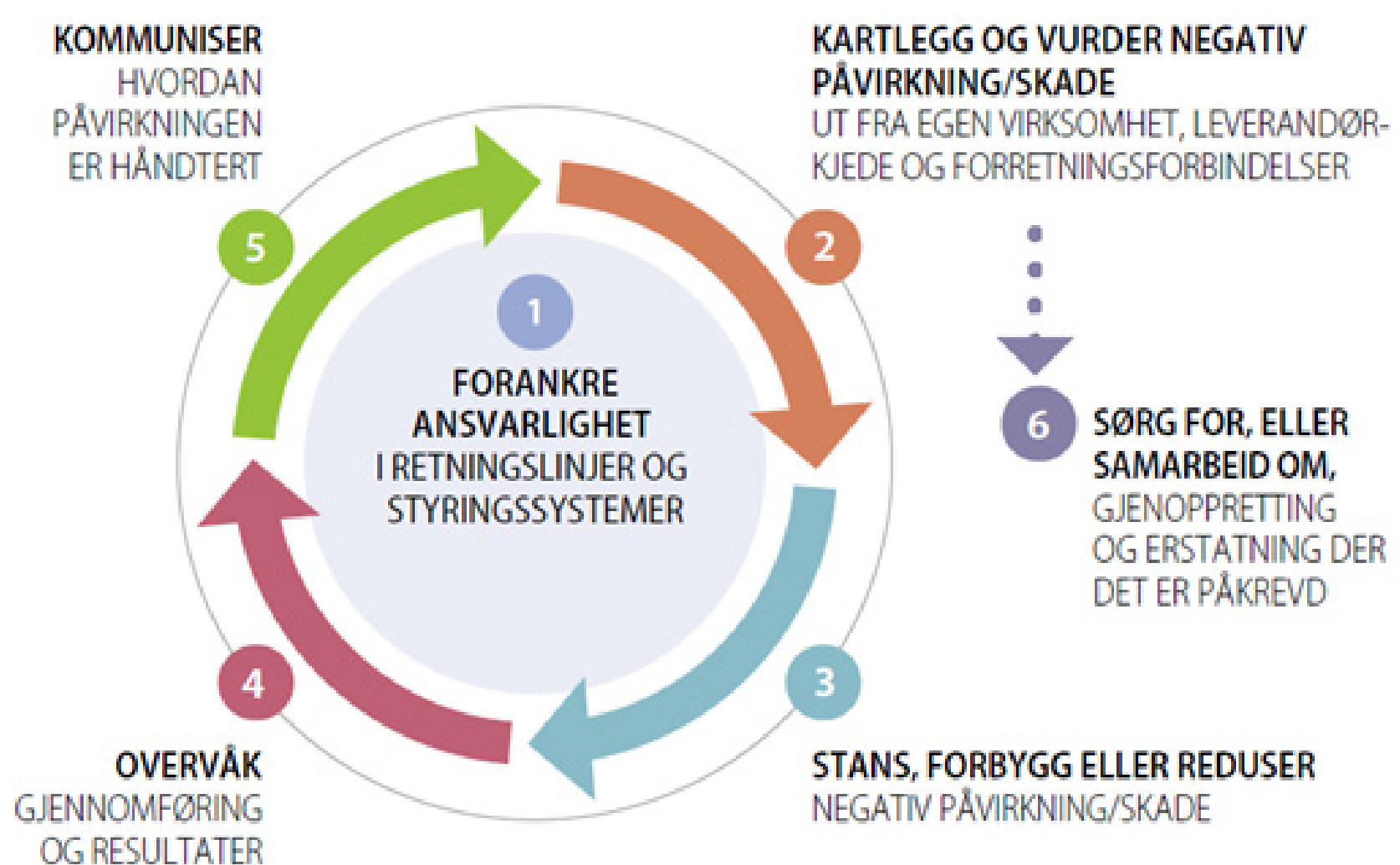
Styret har det overordna ansvaret for at banken overheld krava i openheitslova og skal sikre at banken bidrar til å fremje grunnleggande menneskerettar og anstendige arbeidsforhold. Det er fleire som har ulikt ansvar i arbeidet med oppfølging av lova. For interne forhold og tilsette er det direktør HR som har overordna ansvar for risikokartlegginga av eiga verksemd. For leverandørar, samarbeidspartnarar og avtaleinngåing er det direktør økonomi og finans som har det overordna ansvaret for gjennomføring av aktsemdsvurderingar.

Innkjøpsansvarleg har ansvar for kartlegging av leverandørar og forretningspartnarar. Det er berekraftansvarleg saman med innkjøpsansvarleg som gjennomfører aktsemdsvurderingane og kontrollerer leverandørar i tråd med vurderingane.

Oversikt over interne og eksterne styringsdokument som gir føringar for korleis banken jobbar med grunnleggande menneskerettar og arbeidsforhold:

- Etske retningslinjer (intern)
- Berekraftsstrategi 2022-2024
- Policy for likestilling, mangfald og inkludering
- Godtgjersleordning for SSF
- Etske retningslinjer
- HMS-handbok (intern)

FIGUR 1. AKTSOMHETSVURDERINGSPROESSEN OG STØTTETILTAK

Figuren oppsummerer trinna i aktsemdsvurderingar i tråd med OECDs retningslinjer

Leverandører og forretningspartnere

Å fremme berekraft i innkjøp er ein viktig del av vår ansvarlege og berekraftige verksemd. Vi jobbar aktivt for å unngå negativ påverknad på miljø, sosiale forhold og økonomi gjennom våre innkjøp. Våre retningslinjer krev at alle leverandører reduserer klimagassutslepp, fremjar effektiv ressursbruk og sikrar gode arbeidsforhold.

Forankring

Arbeidet med openheitslova er godt forankra i våre innkjøpsprosessar og avtalar. Vi krev at leverandører gir informasjon om sine underleverandører, følger etiske retningslinjer, rapporterer avvik, rettar avvik, og godtek hevingsrett ved manglande etterleving. Fokusområda inkluderer fagforeiningsfridom, avskaffing av barnearbeid, og rettferdige arbeidsforhold.

- Personalhandbok (intern)
- Rutine for varsling om kritikkverdige forhold (intern)
- Innkjøpsstrategi (intern)
- Policy for samfunnsansvar og berekraft i innkjøp
- Retningslinje Openheitslova (intern)
- Policy for samfunnsansvar og berekraft for bedriftsmarknad
- Marknadsføringspolicy

Roller og ansvar

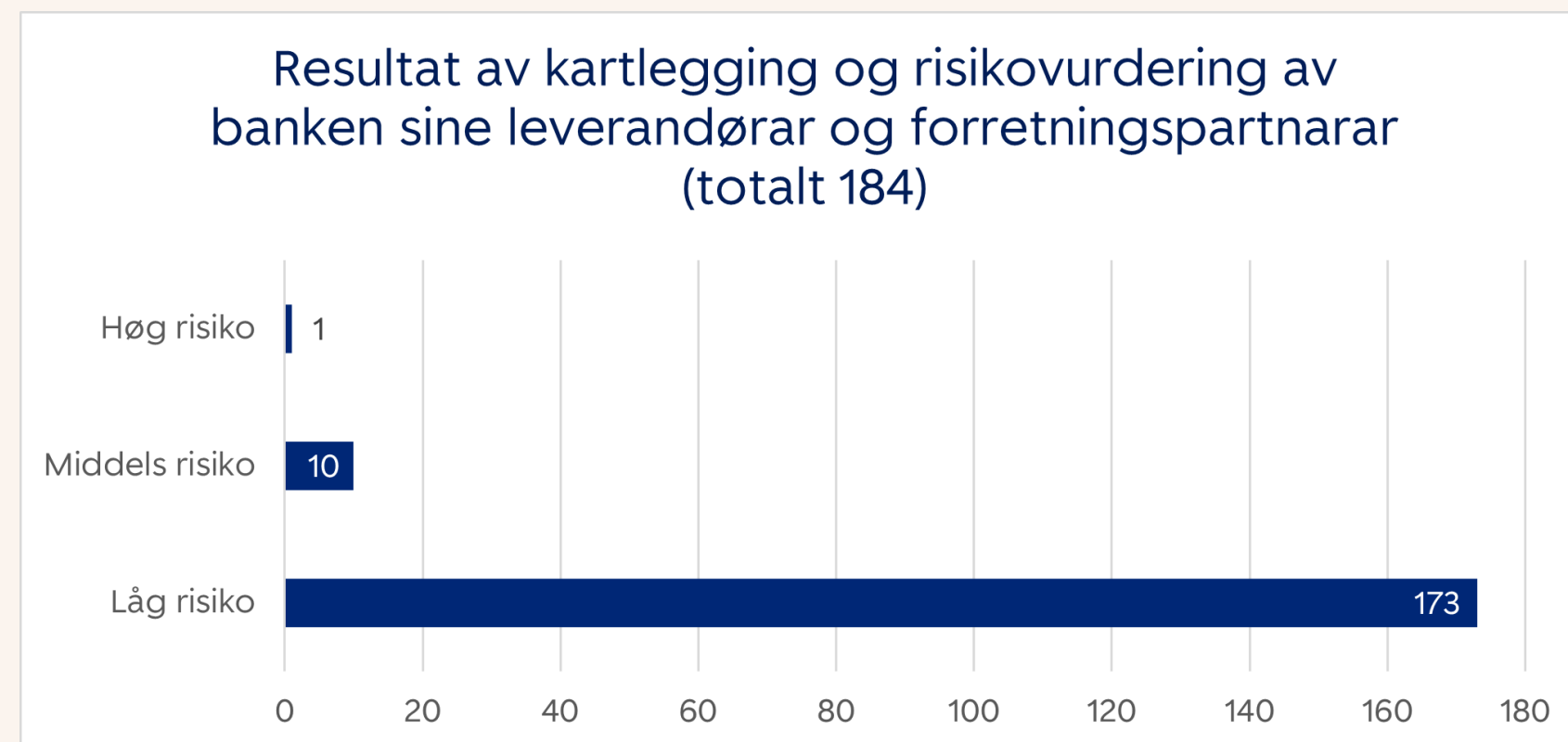
Direktør økonomi og finans har det overordna ansvaret for å gjennomføre aktsemdsvurderingar etter openheitslova. Tabellen under viser ansvarsfordeling mellom aktivitetane retta mot leverandører og forretningspartnere.

Aktivitet	Ansvarleg
Overordna ansvar	Styret
Ansvaret for å gjennomføre aktsemdsvurderingar	Direktør økonomi og finans
Kartlegging av banken sine leverandører og forretningspartnere	Innkjøpsansvarleg
Gjennomføre aktsemdsvurderingane og kontroll av leverandører	Innkjøpsansvarleg og berekraftsansvarleg
Informasjons- og utgreiingsplikt	Kommunikasjonsdirektør i samspel med berekraftsansvarleg

For meir informasjon om SpareBank 1 Sogn og Fjordane og berekraft:
<https://www.sparebank1.no/nn/sogn-fjordane/om-oss/berekraft.html>

Kartlegging og vurdering av risiko for negative konsekvensar i leverandørkjeda og hos forretningspartnarar

Som følge av banken sin inntreden i SpareBank 1-alliansen har det i løpet av 2024 blitt gjennomført ei rekke endringar på leverandørsida. Banken har mellom anna inngått avtale med fleire nye leverandørar, samt avslutta nokre eldre leverandørsamarbeid. Fleire leverandørar og forretningspartnarar er felles på SpareBank 1-alliansenivå. Allianseinncjøp utfører aktsemdsvurderingar for desse avtalane og publiserer eiga utgreiing etter Openheitslova. SpareBank 1 Sogn og Fjordane har ved utgangen av 2024 avtalar med 280 leverandørar og forretningspartnarar. Desse leverandørane dekker eit breitt spekter av tenester, inkludert IT, eigedomstenester, forsikring og finansielle tenester. Leverandørkjeda omfattar både lokale og internasjonale aktørar.

Risikoområda er prioritert basert på ein kombinasjon av geografisk plassering, type tenester og produkt, omfang av samarbeid, og tidlegare dokumenterte risikoar. Resultatet av kartlegginga mot slutten av 2024 viste følgande fordeling av risiko for dei 184 leverandørane som vart vurdert:

For å prioritere risikoområda har vi brukt følgande kriterium: geografisk plassering og grensekryssande leverandørkjede, produktkategori, regulering under norsk lovgjeving, moglegheit og kraft til å påverke, samt relasjon til leverandøren.

Leverandørar med manglande vurderingar har fleire årsaker. Banken har fleire alliansefelles leverandørar som inngår i SpareBank 1 sine egne aktsemdsvurderingar. Underleverandørar av teneste, system og produkt er vurdert på hovudleverandørnivå.

I vår kartlegging og risikovurdering av leverandørar identifiserte vi 11 leverandørar med auka risiko, der 1 leverandør hadde høg risiko og 10 leverandørar hadde middels risiko.

Banken vil i løpet av våren 2025 sende ut spørjeskjema til 1 leverandør med høg risiko og 2 leverandørar med middels risiko. Fordelinga på bransjar/område for desse leverandørane er som følgjer:

- Kontorrekvisita og IKT-utstyr: 1
- Reinhold- og kantineteneste: 1
- Engroshandel med kaffi/kaffimaskiner: 1

Faktiske negative konsekvensar (som er avdekte) i vår leverandørkjede og forretningspartnarar

SpareBank 1 Sogn og Fjordane har ikkje avdekt konkrete tilfelle av brot på menneskerettar eller anstendige arbeidsforhold i våre aktsemdsvurderingar.

Vi har identifisert auka risiko i enkelte tilfelle, som t.d. ein leverandør av kontorrekvisita og IKT-utstyr. For å handtere risikoen vil vi følge opp leverandøren ved å sende ut spørjeskjema for å innhente dokumentasjon.

Tiltak som er sett i verk for å stoppe, førebygge eller redusere negativ påverknad og skade

Stoppe, førebygge eller redusere negativ påverknad og skade handlar om å handtere funn frå kartlegginga på ein god måte. Banken sin mest vesentlege negative påverknad på menneskerettar eller anstendige arbeidsforhold må prioriterast først. Dette betyr ikkje at anna risiko er uvesentleg eller at den ikkje vert handtert.

Korleis banken er involvert, er sentralt for å treffe riktige tiltak. Faktisk negativ påverknad eller skade som banken forårsakar eller bidrar til, må stoppast, førebyggast og reduserast. Verksemder som er direkte forbunde med negativ påverknad, må bruke sin innflytelse til å få forretningspartnarar (t.d. leverandørar) til å stoppe, førebygge og redusere desse.

Dersom det vert avdekt avvik frå banken sine krav, vert det gjort ei vurdering av om samarbeidet med leverandøren skal avviklast, eller om det skal utarbeidast ein forbedringsplan. I dei fleste tilfella er det mest aktuelt å sikre forbedringar av arbeidsforholda gjennom å følge opp leverandøren og sikre at forbedringsplan vert gjennomført som avtalt.

System for å motta og handtere informasjonskrav

SpareBank 1 Sogn og Fjordane har etablert eit system og retningslinjer for å motta og handtere informasjonskrav i samsvar med Openheitslova. Dette systemet sikrar at alle førespurnadar vert handtert på ein effektiv, transparent og ansvarleg måte.

Banken har oppretta ein funksjon på heimesida der kundar kan stille spørsmål knytt til openheitslova. Denne funksjonen er tilgjengeleg her: <https://www.sparebank1.no/nn/sogn-fjordane/om-oss/berekraft/leverandorane-vare.html>

Alle førespurnadar skal vere skriftlege. Når ein førespurnad og melding kjem inn på e-postadresse som kun har dette føremålet, vil meldinga gå til Kommunikasjonsdirektør, Berekraftansvarleg og Innkjøpsansvarleg. Desse ansvarlege vil i fellesskap avgjere kven som skal svare ut dei enkelte førespurnadane.

Banken forpliktar seg til å svare på førespurnadar innan rimeleg tid, med ein standardfrist på 3 veker. Dersom mengda eller typen informasjon som vert etterspurt gjer det byrdefullt å svare innan 3 veker, kan svaret utsettast opp til 2 månadar. I slike tilfelle vil banken opplyse om årsaka til forseinkinga og informere om når svaret kan ventast.

Eigne tilsette

Forankring

Banken ønsker å vere ein attraktiv arbeidsplass, der både dei tilsette og organisasjonskulturen er definert som viktige konkurransefortrinn. Banken arbeider aktivt for å vidareutvikle organisasjonskulturen gjennom eit godt samspel med tillitsvalde, eit felles utvikla avtaleverk, trivselstiltak og kompetanseheving. Dette arbeidet er forankra i banken sine strategiske dokument, som etiske retningslinjer, godtgjersleordning og rutinar for eignavurdering.

Roller og ansvar

HR-avdelinga har hovudansvaret for å sikre at banken etterlever relevante lover og reglar knytt til arbeidsforhold. Dette inkluderer gjennomføring av eignavurderingar, som er pålagt av Finanstilsynet, og sikring av at alle tilsette kjenner til og følger dei etiske retningslinjene. Banken sitt tilsettingsutval, der også tillitsvalde er representert, handterer alle tilsettingar som ikkje fell inn under definisjonen av leiande tilsette.

Varslingsordning

Banken har etablerte varslingsrutinar som sikrar at tilsette kan melde frå om kritikkverdige forhold på ein trygg og konfidensiell måte. Dette inkluderer rutinar for korleis slike saker skal handterast, med fokus på å beskytte varslarar og sikre at eventuelle tiltak vert sett i verk raskt og effektivt.

Kartlegging, vurdering av risiko og tiltak i eiga verksemd

Banken gjennomfører regelmessige kartleggingar og vurderingar av risiko for brot på menneskerettar og anstendige arbeidsforhold. Dette inkluderer blant anna risikovurderingar knytt til diskriminering, trakassering og andre kritikkverdige forhold. Basert på desse vurderingane vert det sett i verk tiltak for å førebygge og avgrense risiko. Dette arbeidet vert følgd opp gjennom årlege rapporteringar og revisjonar for å sikre kontinuerleg forbetring.

Banken har i 2024 gjennomført fleire tiltak for å sikre eit godt arbeidsmiljø. Årlege medarbeidarundersøkingar viser at banken har eit godt arbeidsmiljø samanlikna med næringa og arbeidslivet generelt, med auka medarbeidartilfredsheit og engasjement.

Banken har også fokusert på kompetanseutvikling, med fem timar obligatorisk opplæring for alle tilsette gjennom e-læringsverktøya Motimate og Utsikt, som dekkjer tema som anti-kvitvasking, IT-sikkerheit, personvern, konkurranserett og årleg stadfesting av banken sine etiske retningslinjer. Det er ikkje rapportert om intern

økonomisk kriminalitet eller tilfelle av diskriminering og trakassering i 2024. Det er ikkje registrert avviksmeldingar på skadar som skuldast ulukker eller arbeidsbelastning.

For ytterlegare informasjon om eigne tilsette visast det til avsnitt om Våre dyktige tilsette i årsrapport 2024.

Gjenoppretting

Banken er forplikta til ansvarleg og etisk forretningspraksis i tråd med retningslinjer frå OECD. Banken har retningslinjer og policyar for gjenoppretting for å handtere eventuelle brot. Per i dag er det ikkje avdekt faktisk negativ påverknad eller skade forårsaka av banken, og det har følgeleg ikkje vore behov for gjenoppretting.

[ssf.no](https://www.ssf.no)